

KREDİ KEFALET SİSTEMİ

Dünya’da Kredi Kefalet Sistemi

Kredi Kefalet Sistemi dünya çapında küçük ve orta ölçekli, maddi varlığı yeterli olmayan ancak başarılı olan işletmelerin finansmanında kullanılmaktadır. Kredi kefalet sistemi konusunda İngiltere ve Almanya’nın başarılı örnekleri bulunmaktadır. Türkiye’de sistemde Kredi Garanti Fonu AŞ. kurulurken Almanya örneği baz alınmıştır.

İngiltere Örneği:

İngiltere’de rekabetçi ve esnek piyasa şartlarının oluşturulması aracılığıyla iş dünyasının başarı sağlamasını hedefleyen **BERR (Department for Business, Enterprise and Regulatory Reform)** isminde girişimcilik, küçük ve orta ölçekli işletmeler ve düzenleyici reformlarla ilgilenen bir birim bulunmaktadır. Söz konusu birim İngiliz ekonomisindeki verimlilik artışının sağlanması amacıyla mevzuat düzenlemelerinin yapılması konusunda çalışmalarını sürdürmektedir. BERR aynı zamanda bölgelerin ekonomik performanslarının iyileştirilmesi amacıyla ticaret politikasının uygulanması ve geliştirilmesi ile yurtiçi yatırımların artırılmasını hedeflemekte olup, İngiltereyi bilim, Ar-Ge ve yenilikçilik alanında dünyanın en iyi merkezlerinden biri haline getirmeyi hedefleyen DIUS (Department for Innovation, Universities and Skills) ile de ortak çalışmalar yürütmektedir.

BERR aracılığıyla, verimliliğin artırılması, rekabetin ve yenilikçiliği güçlendirilmesi ve istihdamın artırılması alanlarında önemli bir role sahip olan KOBİ’ler desteklenmektedir. KOBİ’ler İngiliz ekonomisinin bel kemiği olarak görülmektedir. KOBİ’lerin teminat problemlerine çözüm oluşturması amacıyla bir çok ülkede olduğu gibi İngiltere’de de Kredi Kefalet sistemi kullanılmaktadır. İngiltere’de bu amaçla 1981 yılında KOBİ Kredi Garanti Fonu (KKGF) kurulmuş olup söz konusu kuruluş yıllar içinde ekonomideki ve politik önceliklerdeki değişikliklere göre şekillendirilmiştir. KKGF İngiliz hükümeti tarafından oluşturulan ve güvence olarak sunabilecek varlıkları olmayan KOBİ’lerin projelerinin hayata geçirilmesi amacıyla temerrüt riskine karşı kredi veren kuruluşlara verilen **devlet garantisi** niteliğindedir.

KKGF; BERR ve bazı ortak finansman kuruluşları arasında kurulan bir ortaklık niteliğindedir. KKGF’de yer alan finansman kuruluşları, KOBİ’lerin uygunluk kriterlerini belirlemekte ve bu konudaki kuralları belirlemektedir.

Sistemde garantinin maliyeti, ödenmemiş kredinin yıllık %2’si oranındadır ve BERR tarafından karşılanır. KKGF sisteminde:

- Finansöre kredinin %75’i oranında bir garanti sağlanır, borçlu ödenmemiş kredinin %2’si oranında bir tutarı, çeyreklik dönemlerde prim (Premium) olarak öder.
- Üst limit 250.000 £ ve 10 yıla kadardır.
- 5.6 milyon £ yıllık ciroya sahip olan ve firma ömrü 5 yıla kadar olan KOBİ’ler KKGF’den yararlanabilirler. Şirket satın almalarının gerçekleştiği durumlarda 5 yıl limiti satın alan ve satın alınan firma için de geçerlidir.

KKGF’nin etkinliğinin değerlendirildiği “KKGF: 2006-2007 Yıllık Raporu”nda, KKGF sistemi aracılığıyla 2006/07 mali yılında 2.700 işletmenin 210 milyon £ tutarında finansmana erişebildiği belirtilmektedir. KKGF’de hali hazırda 25 adet finansör kuruluş bulunmaktadır. 2006/07 mali yılında son on yıllık dönemde sağlanan kredi temerrütlerinden doğan alacakların tutarı (borçlular tarafından ödenen primler ve daha önceki taleplerden sağlanan geri dönüşlerin net tutarı) 66 milyon £dur.

Almanya Örneği:

Türkiye’deki Kredi Garanti Fonu AŞ. kuruluşunda Almanya’daki uygulamadan yararlanılmıştır. **Almanya’da** devlet kredi garanti kuruluşlarının riskine **“rücua kefalet”**(*ortaya peşin para koymaksızın, KGF’lerin verdikleri garantiye Devletin belirli oranlarda kefil olarak, bir tür güvence sağlaması*) yöntemi ile %65-/80 oranında katılmaktadır. Bu sistem KGF kuruluşlarına güveni arttırmakta ve iş hacmini büyütürken (çarpan etkisi ile) daha çok sayıda KOBİ’ye teminat verilmesini sağlamaktadır. Devletin para ödemesi ancak, kredi borçlusu KOBİ’nin borcunu ödememesi durumunda, bankanın KGF kuruluşuna rücu etmesi durumunda gerçekleşecektir. Bu durum kefalet borcunun muaccel hale gelmesi ile ortaya çıkmaktadır.

Acığa Kefalet: Ayrıca, Almanya’da bankalar KGF için de teminat almakta ve takipte bulunmaktadırlar. Takip sonucunda bir açık kalması durumunda ise KGF’ye

başvurmaktadırlar. Banka ile KGF bu açığı %20-%80 oranında paylaşmakta ve Rücua Kefalet sistemi dolayısıyla da KGF üzerinde kalan riskin %65-%80'i devlet tarafından karşılanmaktadır. Dolayısıyla KGF'nin riski oldukça düşmektedir.

Almanya'da KGF'ler KOBİ Meslek Örgütlerinin bir kuruluşu niteliğindedir. Fakat devlet tarafından desteklenmektedir.

- Sermayenin %51'i meslek kuruluşları, %49'u banka, tasarruf sandıkları ve sigorta şirketlerince konulur.
- KGF'lere tam bir vergi muafiyeti sağlanmıştır.
- Devlet %80'e varan oranlarda rücua kefalet vermektedir.
- Bankalar Kanunu'na tabi özel ihtisas bankası (kefalet bankası) olarak yapılanmıştır. Mevduat bankalarına nazaran daha ayrıcalıklı bir konuma sahiptirler.

AECM Örneği:

Bunun yanı sıra Kredi Kefalet Sisteminde örnek oluşturabilecek olan bir diğer sistem 1992 yılında Belçika Kanunlarına göre kurulmuş bulunan ve herhangi bir politik ya da ekonomik gruba bağlı olmayan ve uluslararası bir sivil toplum örgütü olan AECM tarafından uygulanan sistemdir. 34 adet firma ve federasyonu temsil eden AECM, Avrupa Ekonomik Bölgesindeki 18 ülkenin garanti fonları birliği niteliğindedir ve Avrupa Komisyonunun ortağıdır.

Sistemin amaçları:

- Üyelerin ortak çıkarlarının yansıtılması,
- KOBİ'lerin desteklenmesi amacıyla Ortak Garanti kuruluşu olarak hareket etmek,
- Kefalet veren grupların finansal olanaklarının geliştirilmesi ve mevzuat uyumunun bu amaçla sağlanması ve
- Üyeler arasında bilgi paylaşımını teşvik etmektir.

Ortak Garantör Kuruluşları (Mutual Guarantee Societies)

Sanayi ve Ticaret Odaları, KOBİ Bankacılığı yapan finans kuruluşları gibi sosyal ekonomik çevreler tarafından oluşturulan girişimlerdir. KOBİ'ler, finansal kuruluşlar ve kamu kurumları arasında aracı görevi görmektedirler.

Ortak garantör kuruluşları iş dünyası ile finans sektörü arasında aracı konumundadır.

KOBİ'ler açısından, garantör kuruluşlar girişimciler ile ya da Ticaret Odaları ile ortaklık aramaktadırlar. Genellikle serbest çalışan, orta ölçekli firmalar, başlangıç aşamasındaki firmalar ve çabuk büyüyen firmalar tercih edilmekte ve bütün sektörler dikkate alınmaktadır. Garantör kuruluşlar;

- Firmaların finansmana erişimlerini sağlayarak onların büyümelerini teşvik etmekte, böylece serbest mesleklerin gelişimine katkıda bulunmaktadır.
- Kredi başvurularında risk değerlendirilmesi yapılırken, firmaların maddi olmayan, niteliksel özelliklerinin (deneyim, yetenek, eğitim, projenin teknik değeri, iş planının oluşturulması hususundaki başarı gibi...) gelişimini teşvik etmektedirler.
- Risk analizi piyasanın teknik yapısı, rekabet ortamı ve benzeri unsurlar değerlendirilerek gerçekleştirilmektedir.
- Girişimcinin dilini finansal dil ile uyumlaştırılmasında katkı sağlamaktadırlar
- Girişimciye profesyonel destek sağlanmaktadır.
- Firmaya uygun finansal yapı ile uygun kredi şartları araştırılmaktadır.
- Girişimciye finansal yönetim hususunda danışmanlık sağlanmaktadır.

Bankacılık Sektörü açısından ise; Garantör Kuruluşları KOBİ sektöründe ihtisaslaşmış bankalara odaklanmaktadır ve garantör firmalar dosyayı incelediği için bankalar incelemelerinde daha basit ve standart metodlar kullanmaktadır. Ayrıca bu durumda bankaların riski de düşmektedir.

Garanti Fonları (Guarantee Funds)

Devlet tarafından oluşturulan finansal garanti araçlarından olan Garanti Fonları, girişimcilerle doğrudan bağlantıya geçebilmekte ya da Ortak Garantör Kuruluşları tarafından alınan teminatların reasüransında görev alabilmektedirler. Böyle bir durumda kamu ve özel sektör arasında bir kaldıraç görevi görmektedirler.

Her iki araç da bankalar tarafından istenen teminatları karşılamakta güçlük çeken KOBİ'lerin yatırım fonlarına erişimini kolaylaştırma amacını taşımaktadır.

AECM Üye Ülkeleri

Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İtalya, Litvanya, Latviya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya, İspanya, İsveç ve Türkiye'nin aralarında bulunduğu 18 ülke AECM'nin üyeleri arasında yer almaktadır.

Türkiye’de Kredi Kefalet Sistemi

Türkiye’de KOBİ’lere kefalet desteği 1991 yılında kurulan Kredi Garanti Fonu AŞ. aracılığıyla sağlanmakta olup, söz konusu kuruluş TOBB, KOSGEB, TESK, MEKSA, TOSYÖV ve HALKBANK’ın ortak kuruluşudur. Türkiye’deki Kredi Kefalet Sistemi hakkında ayrıntılı bilgi edinmek için lütfen [tıklayınız](#).

KGF, KOBİ’lere verdiği kefalet ve üstlendiği risk ile KOBİ’lerin daha çok banka kredisi kullanabilmelerini sağlamakta, uzun vadeli ve uygun maliyetli kredilerden küçük işletmelerin de yararlanmasını mümkün hale getirmektedir. Bu sayede girişimcilik teşvik edilmekte, KOBİ’ler lehine ek bir kredilendirme yaratılarak ekonomik büyüme ve kalkınmaya katkı sağlanmaktadır.

KGF KOBİ’lere fon temin ederken ;

- **Yenilikçi yatırımların** gerçekleştirilmesi
- **İleri teknoloji** içeren küçük girişimler
- **Bölgesel kalkınma** amaçlı yatırımlar
- **İhracatın** desteklenmesi
- **İstihdam artışı** sağlayacak yatırımlar
- **Genç ve kadın girişimciliğinin** geliştirilmesi

önceliklerine önem vermektedir.

Kredi Garanti Fonu GTZ- Alman Teknik İşbirliği Kurumu ile KOSGEB tarafından fon elde etmekte olup, 20 milyon sermayeye sahiptir. Ayrıca KGF AŞ.’ye Avrupa Birliği Çok Yıllı Programı kapsamında kontr-garanti sağlanmaktadır. KGF AŞ. tarafından 2002-2006 tarihleri arasında sağlanan kefaletler Tablo 1’de görülmektedir:

YILLAR İTİBARIYLA VERİLEN KEFALETLER			
YILLAR	ADET	KREDİ (Bin YTL)	KEFALET (Bin YTL)
2002	93	6.900	5.200
2003	172	19.200	14.100
2004	253	42.100	28.200
2005	235	41.800	28.600
2006	258	51.087	33.919